

การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการเสน่ห์ห้องเครื่อง
THE PRESENTATION OF THAINESSIDENTITY IN "SA NEH HONG KRUANG" TV PROGRAM

วานิสรา ภาวิจิตร¹ พัชรารณม์ คชินทร์²
Wanisa Kawwijit¹ and Patcharaporn Kachin²

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการเสน่ห์ห้องเครื่อง ผู้วิจัยปรับกรอบแนวคิดการนำเสนอเอกลักษณ์ "ความเป็นไทย" จากงานวิจัยของ จันทนา เพชรพรหม (2548) โดยเป็นการศึกษาผ่านคลิปวิดีโอที่เผยแพร่ทางยูทูบ ระหว่างวันที่ 20 เมษายน 2562 - 5 ตุลาคม 2563 รวม 22 ตอน ผลการศึกษาพบว่ามีการนำเสนอเอกลักษณ์ "ความเป็นไทย" 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาหาร มีการนำเสนอประวัติและการปรุงอาหารของคนไทย 2) ด้านสถาบันศาสนา มีการนำเสนอความเชื่อ และศาสนา 3) ด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการนำเสนอประวัติความเป็นมาของบุคคลสำคัญ 4) ด้านภาษาและวรรณกรรม มีการนำเสนอเสน่ห์ของภาษาไทย 5) ด้านศิลปกรรม มีการนำเสนอความวิจิตรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว 6) ด้านสมุนไพร มีการนำเสนอภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชพรรณและสิ่งต่าง ๆ มีอยู่ตามธรรมชาติมาใช้เป็นยารักษาโรค 7) ด้านการละเล่นพื้นบ้าน มีการนำเสนอวิธีการละเล่นประเภทต่าง ๆ และนำเสนอการใช้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาประดิษฐ์เป็นของเล่น 8) ด้านประเพณี นำเสนอ 4 ประเพณีย่อย คือ ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประเพณีเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และ ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล 9) ด้านลักษณะนิสัย และค่านิยมแบบไทย มีการนำเสนอการดำเนินชีวิตในอดีตจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: เอกลักษณ์ ความเป็นไทย เสน่ห์ห้องเครื่อง

Abstract

The objectives of this research were to study the Thainess identity of "Sa Neh Hong Kruang" TV Program. This research adopted Chanthana Petchprom's conceptual framework (2548), which is an approach to analyze the presentation of Thainess identity. Data were collected from 22 episodes of "Sa Neh Hong Kruang" TV Program (April, 20 2019 to Dec, 5 2020). This is a study through video clips published on YouTube. Between 20 April 2019 - 5 October 2020, including 22 episodes 1) Food, the history and Thai cooking, 2) Religious institute, beliefs and religion, 3) Royal institution, biography, 4) Language and literature, the charm of Thai language, 5) Fine arts, unique fineness. 6) On the herbal side, there are presentations of wisdom, the use of plants and things that exist naturally to be used as medicines. 7) Folk games. Different types of play are presented and the use of the surrounding objects is presented as toys. 8) Traditions consisted of 4 sub-traditions, religious, way of life, daily life, festival, 9) The terms of habits and Thai values from the past to the present.

Keywords: identity, Thainess, Sa Neh Hong Kruang TV Program

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

²อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1. บทนำ

วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ดังที่ นิตยา บุญสิงห์ (2556, หน้า 95) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่าเป็นเครื่องมือที่บ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะของชาติที่แสดงความรู้สึกนึกคิด ยอมรับปฏิบัติร่วมกัน และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันโดยยึดถือปฏิบัติกันในทางที่ทางที่ดีงามจนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นเอกลักษณ์ที่สื่อถึงความคิดงาม และเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาปน รูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ และรูปแบบของสังคมให้ลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ที่ตกทอดกันมาแบบรุ่นสู่รุ่น

ความเป็นไทยเป็นสิ่งที่คนไทยได้รับจากบรรพบุรุษที่ช่วยกันสั่งสม และสืบทอดต่อกันมาหลายยุคหลายสมัย ดังที่เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร (2558, หน้า 106) กล่าวถึง ความเป็นไทยไว้ว่า ชาติไทยถือได้ว่าเป็นชาติที่เก่าแก่ และมีความเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลาช้านานแล้ว โดยมีบรรพบุรุษที่ช่วยกันสร้างบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า อีกทั้งยังมีวัฒนธรรมความเป็นไทย ที่มีแก่นของแนวความคิดความจงรักภักดี การนับถือศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงวิถีชีวิตของคนไทยแต่ละสังคมที่สืบทอดต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชาติไทยอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือความเป็นไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการสั่งสม สืบทอด ของบรรพบุรุษ โดยสิ่งเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับทุกอย่างที่หลอมรวมให้กลายเป็นประเทศไทย สังคมไทย และคนไทยทั้งในด้านวัฒนธรรมความเป็นไทยที่มีแก่นของความเป็นไทยด้านวิถีชีวิตของคนไทย ด้านอาหาร ด้านขนบธรรมเนียม ด้านวัฒนธรรม ด้านประเพณี รวมทั้งการแต่งกาย ซึ่งปัจจุบันมีวิธีการสืบทอดความเป็นไทยที่ทำให้ทุกคนสามารถรับรู้และเข้าใจพร้อมกันในระยะเวลาที่ใกล้เคียง โดยใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารมีทั้งภาพและเสียงอย่างรายการโทรทัศน์ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการอาหาร เป็นต้น โดยเฉพาะรายการอาหารอย่างรายการเสน่ห์ห้องเครื่อง

รายการเสน่ห์ห้องเครื่องเป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการปรุงอาหารในแต่ละยุคสมัย ซึ่งมีพิธีกรดำเนินรายการ คือ กอล์ฟ : กิตติพิทธ์ ชลารักษ์ รับหน้าที่เป็นคนปรุงอาหาร และเต : ตะวัน วิหควัฒน์ เป็นลูกมือในการปรุงอาหาร โดยทั้ง 2 คน จะมีสรรพนามที่เรียกต่างกันทุกตอน เช่น ย่า หลาน พ่อ แม่ นายหญิง ขวด เป็นต้น ซึ่งในบางตอนจะมีแขกรับเชิญที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการปรุงอาหาร เช่น หม่อมหลวงขวัญทิพย์ เทวกุล ชานนท์ เรืองศรี จาทรายการมาสเตอร์เชฟไทยแลนด์ เป็นต้น โดยที่ในแต่ละตอนพิธีกรจะแต่งกาย มีวิธีการพูด การใช้ภาษา การละเล่น และวิธีการนำเสนอวัฒนธรรมความเป็นไทยในยุคต่าง ๆ ตามเมนูอาหารที่ทำในแต่ละตอน เช่น เมนูแกงเหงาหงอด ที่เป็นอาหารในยุคสมัยพระนารายณ์ โดยมีพิธีกร กอล์ฟ : กิตติพิทธ์ จะแต่งตัวเป็นท้าวทองกบแก้วที่ปรุงอาหารหวานในยุคนั้นเพื่อบ่งบอกว่าเมนูแกงเหงาหงอดมีความเป็นมาอย่างไรบ้างแล้วจึงเชื่อมโยงเข้าเนื้อหาวิธีการทำแกงเหงาหงอด

แม่กอล์ฟ : สำหรับนั้นกะ เราชะมาลองทำก้วยเดีวมัดไทยกันอะกะ เดียวขอมาซิพ้อ
พ้อเต : ได้ครับ ครบแล้วครับ

(ตอนที่ 2 เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2562)

ตัวอย่างสถานการณ์ในรายการเสนาห์ห้องเครื่องตอนที่ 2 เมนูผัดไทย กล่าวคือทั้งสองคนแม่กอล์ฟกับพ่อเตด ตกลงกับปรุงเมนูผัดไทย แม่กอล์ฟก็ได้สั่งให้พ่อเตดไปเตรียมวัตถุดิบในการปรุงเมนูผัดซึ่งเมนูผัดไทยเป็นอาหารเส้นที่คล้ายกับก๋วยเตี๋ยวผัดของไทย ผัดไทยยังเป็นอาหารที่หาซื้อรับประทานได้ทั่วไป มีลักษณะที่คล้ายกับอาหารจีน เนื่องจากชาวจีนมักจะนิยมทานอาหารที่เป็นเส้นเพียงแต่ผัดไทยนำมาปรุงรสชาติแบบไทยจึงมีความเปลี่ยนแปลงไปจากดั้งเดิมบ้าง เพื่อให้มีความเป็นอาหารไทยมากยิ่งขึ้นอีกทั้งยังยืนยันด้วยการเขียนให้เห็นว่า เมนูผัดไทยเป็นเมนูอาหารของไทยเอง ดังนั้นคำว่าผัดไทยที่ถูกต้อง คือต้องมี ย. ยักษ์ (ผัดไทย) เพราะฉะนั้นเมนูผัดไทยในปัจจุบันได้กลายเป็นอาหารประจำชาติไทยที่ได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติที่ทั่วทุกมุมโลก

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่ารายการเสนาห์ห้องเครื่องไม่ได้เป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการปรุงอาหารในแต่ละยุคสมัยเท่านั้น แต่ยังมีการนำเสนอข้อมูลและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจและมุ่งศึกษาเพื่อค้นหาว่ารายการเสนาห์ห้องเครื่องมีการนำเสนอความเป็นไทยอย่างไร และปรากฏความเป็นไทยในด้านใดบ้าง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการเสนาห์ห้องเครื่อง

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ความหมายของเอกลักษณ์ความเป็นไทย ไว้หลายท่าน เช่น ทิสวิธ สารสาสน์ (2556, หน้า 98) มุกหอม วงศ์เทศ (2555, หน้า 59) อภิเดช พิมพ์การ (2560, หน้า 45) ได้กล่าวถึงความหมายของเอกลักษณ์ความเป็นไทย สรุปได้ว่า ความเป็นไทยที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน เป็นพื้นฐานสังคมไทยที่ก่อให้เกิดความหวงแหน ความเหนียวแน่น และจงรักภักดีต่อสิ่งที่ยึดถือ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์ ควรทำนุบำรุง ซึ่งความเป็นไทยจะเกิดการหยิบยืมผสมผสานกับหลายวัฒนธรรมจนเกิดเป็นประเพณีที่ปรากฏให้เห็นในแต่ละภูมิภาค มีทั้งลักษณะร่วม และลักษณะเฉพาะที่อาจมีความคล้ายคลึง ดังนั้นความเป็นไทย จึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการสั่งสม สืบทอด ของบรรพบุรุษ โดยสิ่งเหล่านั้นเกี่ยวเนื่องกับทุกอย่างที่หลอมรวมให้กลายเป็นประเทศไทย สังคมไทย และคนไทย ซึ่งนักวิชาการหลายท่านอย่าง กนกวรรณ อุบล่า (2555, หน้า 23) พรวิรัตน์ ศรีจันทร์ (2550, หน้า 81) ได้กล่าวถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยในลักษณะที่สอดคล้องกันว่า ประเภทของความเป็นไทยหมายถึงลักษณะเด่นของสังคมที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเองสังคมไทยมีที่มาจากสังคมชนบท จากชุมชนแบบที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี จนได้รับสมญานามว่า “สยามเมืองยิ้ม” ซึ่งชาวต่างชาติต่างชื่นชมในความมีน้ำใจไมตรีของคนไทย ที่เราได้รับจากบรรพบุรุษซึ่งตกทอดกันมา

ทั้งนี้ จันทนา เพชรพรหม และพัชณี เขยจรรยา (2548, หน้า 32) ได้แบ่งประเภทความเป็นไทยออกเป็นด้านต่าง ๆ ทั้งหมด 10 ด้าน ดังนี้ สถาบันพระพุทธศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ภาษาและวรรณกรรม ศิลปกรรม คนดีไทยการละเล่นพื้นบ้าน ประเพณีลักษณะนิสัยและค่านิยมแบบไทย กีฬาไทย และความเป็นไทยในแง่อื่น ๆ

อีกด้านหนึ่ง มีนักวิชาการบางท่านกล่าวว่า ความเป็นไทยนั้นมีความเกี่ยวเนื่องและผสมผสานอยู่กับความเป็นวัฒนธรรมไทย ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้จึงขอก้าวถึงข้อมูลวัฒนธรรมไทยอย่างคร่าว ๆ ไปด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีผู้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไทยไว้หลายท่าน เช่น เสาวภา โพธิ์วัฒน์ (2556, หน้า 112) นิตยา บุญสิงห์ (2556, หน้า 75) บุญผาศ พอลินทร์ (2558, หน้า 43) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไทย สรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสืบทอดกันมายาวนานแบบรุ่นสู่รุ่น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ศาสนา แบ่งปันความคิดเห็น

ความรู้สึกร่วมกัน ซึ่งในแต่ละช่วงจะมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นบ้างตามความเจริญรุ่งเรืองของยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงรักษาวัฒนธรรมไทยที่แสดงถึงความเป็นไทยอย่างชัดเจนที่สุด

นอกจากนี้เพิ่มศักดิ์ วรธยาจตุร (2558, หน้า 50) นิตยา บุญสิงห์ (2556, หน้า 59) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมไทยไว้อย่างน่าสนใจว่า วัฒนธรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน โบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ สถาปัตยกรรม เป็นต้น 2. วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อเรื่องพระเจ้า วรณคดี สุภาจิต เป็นต้น 3. วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน ได้แก่ ระเบียบแบบแผน หรือประเพณีที่บุคคลในสังคมยึดถือ และปฏิบัติร่วมกัน

สำหรับการศึกษาเรื่องความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทยนั้น มีผู้ศึกษาไว้อย่างบางส่วนแล้ว ซึ่งล้วนน่าสนใจ เช่น จันทนา เพชรพรหม และพัชนี เชยจรรยา (2548) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการ คุณพระช่วย” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์และความเป็นไทย โดยพบว่า 1. ความเป็นไทยที่นำเสนอในรายการคุณพระช่วย เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการ คุณพระช่วยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ส่วนที่ 2, การวิจัยเชิงทดลอง โดยการแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง

จารุณี สุขชัย (2555) ศึกษาเรื่อง “มิติในหนังสือการ์ตูนความเป็นไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการปรับตัวจากอดีตจนถึงปัจจุบันและทัศนคติของผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนไทย โดยพบว่าการปรับตัวของการ์ตูนไทยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1 ยุคแรกของการ์ตูนไทย 2 ยุคการ์ตูนญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทยและ 3 ยุคปัจจุบัน

พิสิทธิ์ ศรีประเสริฐ (2560) ศึกษาเรื่อง “อาหารไทย : การนำเสนออัตลักษณ์อุดมการณ์ความเป็นไทยและวาทกรรมเชิงอำนาจ” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาว่าความเป็นไทยถูกนำเสนออย่างไรภายใต้กรอบคิดของทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์โดยพบว่า อัตลักษณ์สังคมทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่เดิวยกอาหารไทยยังเป็นเครื่องมือในการสร้างตัวตนของผู้กินเพื่อบ่งบอกระดับของอาหารไทยในชั้นที่สูงขึ้นและบ่งบอกรสนิยมของผู้กิน

สุทธิพร บุญมาก (2556) ศึกษาเรื่อง “ร้านอาหารไทยในประเทศออสเตรเลีย: ภาพสะท้อนความเป็นไทย และการปรับตัว” มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายภาพสะท้อนความเป็นไทยผ่านร้านอาหารไทยโดยพบว่า ร้านอาหารไทยมีจำนวนมากขึ้นในออสเตรเลีย ด้วยวิธีการนำเสนอทางวัฒนธรรมอาหารไทยไม่ว่าจะเป็น ด้านรสชาติ การต้อนรับด้วยการไหว้มารยาทแบบไทย ทำให้ร้านอาหารไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นในออสเตรเลียอย่างเห็นได้ชัด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์ ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับความเป็นไทยวัฒนธรรมไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นรวบรวมข้อมูลแบบเจาะจงจากรายการเสนาห์ห้องเครื่องที่เผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูบ ตั้งแต่ตอนที่ออกอากาศ คือ วันที่ 20 เดือนเมษายน พ.ศ. 2562 จนถึง วันที่ 5 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 รวมจำนวน 22 ตอน นำมาถอดเทปและจัดบันทึกด้วยบทสนทนาภายในรายการ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยปรับกรอบแนวคิดจากงานวิจัยของจันทนา เพชรพรหม และพัชนี เชยจรรยา (2548) เรื่อง การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการคุณพระช่วยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้านอาหาร 2. ด้านสถาบันศาสนา 3. ด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ 4. ด้านภาษาและวรรณกรรม 5. ด้านศิลปกรรม 6. ด้านสมุนไพร 7. ด้านการเล่นพื้นบ้าน 8. ด้านประเพณี (แบ่งย่อยเป็น 4 ประเภท คือ 8.1 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา 8.2 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต 8.3 ประเพณีของความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และ 8.4 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล) และ 9. ด้านลักษณะนิสัย วิถีชีวิต และค่านิยมแบบไทย

5. สรุปผลการวิจัย

การศึกษา “การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการเสน่ห์ห้องเครื่อง” ผลการศึกษาวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ และนับความถี่เป็นจำนวนครั้งที่ปรากฏในแต่ละตอน ตามประเด็นที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ด้านอาหาร เป็นเอกลักษณ์สามารถบ่งบอกให้เห็นถึงการปรุงอาหารทั้งอาหารและอาหารหวานในแต่ละช่วงยุคสมัย มีความนิยมปรุงหรือรับประทานอาหารประเภทใด และสาเหตุที่อาหารแต่ละชนิดเป็นที่นิยมเนื่องจากสาเหตุใด จนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก เช่น ขนมโค ข้าวต้มมัด เช่น ปลาแห้งแดงโม แกงเนื้อนางลอย แกงวุ้นจวน เป็นต้น จากการศึกษาพบจำนวน 38 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กอล์ฟ : แกงวุ้นจวนเนี่ย เขามักทำอาหารเนี่ย

พ่อเต : เหมือนที่ผมนเคยอ่านก็แกงนะ เนี่ยพวกแกงโมะ แกงสำรวมที่เขาเอาพวกของเหลือ ๆ มารวมกันใช้ไหมครับ

(ตอนที่ 8 เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2562)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 8 เมนูแกงวุ้นจวน เป็นตอนที่กล่าวถึงการปรุงอาหารเมนูแกงวุ้นจวน ซึ่งเมนูแกงวุ้นจวนเป็นเมนูโบราณมีที่มาจาก หม่อมเจ้าหญิงแก้วเขียน สิงหราช ซึ่งเป็นคนคิดค้นสูตรแกงวุ้นจวน และตั้งชื่อให้เมนูแกงไทยโบราณ สูตรชาววังงานนี้ว่าแกงวุ้นจวน สมัยก่อนเจ้านายพระองค์ต่าง ๆ มักจะเสวยอาหารอย่างละชนิดละหน่อยเท่านั้น ทำให้กับข้าว ซึ่งส่วนมากจะเป็นเนื้อที่เหลืออยู่เยอะ ฝ่ายห้องครัวจึงนำเนื้อที่เหลือจากสำหรับเสวยมาปรุงรสเป็นแกงสูตรใหม่ที่มีชื่อว่าแกงวุ้นจวน อัญชนก ศรียานนท์ (2562) ทั้งนี้แม่กอล์ฟได้ลงมือปรุงอาหารเมนูแกงวุ้นจวนให้พ่อเตได้ชิมลองอาหารโบราณ เพื่อปลูกฝังให้มีความรู้สึกชื่นชอบ และรักในเอกลักษณ์ความเป็นไทย ภายในตอนช่วงนี้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของเมนูแกงวุ้นจวน โดยกล่าวว่า เป็นอาหารโบราณที่ได้รับการเปลี่ยนจากอาหารเหลือมาเป็นเมนูอาหารอีกเมนูหนึ่ง ซึ่งบ่งบอกให้เห็นว่าอาหารหรือสิ่งของที่ทิ้งแล้ว ทุกสิ่งอย่างย่อมมีค่าอยู่ในตัวเสมอ เพียงแค่รู้จักเลือกใช้มันให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสม ให้รู้จักพอประมาณ และนำสิ่งเหลือใช้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ด้านสถาบันศาสนา เป็นสถาบันหมายรวมทุกศาสนาที่ปรากฏบนโลกนี้ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของผู้คนที่ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม เช่น การนำดอกไม้ไปไหว้พระที่วัด การกล่าวถึงศาสนสถาน จากการศึกษาพบจำนวน 3 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กอล์ฟ: มีปรากฏในจดหมายเหตุคำบอกเล่าที่สำหรับในงานสมโภชพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร
พ่อเต: พระแก้วมรกตนั่นเอง

(ตอนที่ 1 เมษายนเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 1 เมฆปลาแห้งแดงไม่ เป็นตอนที่กล่าวถึงการปรุงเมนูอาหารปลาแห้งแดงไม่ถือว่าเป็นอาหารโบราณชนิดหนึ่งที่มีมารับประทาน เพื่อคลายร้อน และยังสามารจัดเป็นสารบิเพื่อำไปทำบุญ หรือในงานพิธีต่าง ๆ ก็เป็นที่นิยมเช่นกัน ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอนิเหาเกี่ยวกับงานสมโภชพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร ซึ่งแม่กอล์ฟได้จัดเตรียมอุปกรณ์การปรุงอาหารสำหรับงานสมโภชนี้ และได้ถามหลานเตว่ารู้จักงานสมโภชพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากรหรือไม่ พระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากรหรือเป็นที่รู้จักในชื่อพระแก้วมรกตสร้างจากวัสดุมีค่า เช่น เงิน ทอง เป็นต้น ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองมาเป็นเวลาช้านานในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงแสดงสิทธิธรรมของพระองค์ในการครองราชสมบัติ และทรงพระราชนิพนธ์เรื่องตำนานพระแก้วมรกตฉบับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

3. **ตำบลสถาบันพระมหากษัตริย์** เป็นสถาบันสูงสุดในประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งมีหน้าที่ทำการปกครองให้ประเทศมีความสงบสุข เจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่ดี เช่น กรมหลวงนรินทรเทวี เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ สุนทรภู่ ท้าวทองกีบแก้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากการศึกษาพบจำนวน 11 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กอล์ฟ: คนเรามันต้องรู้จักปรับประยุกต์บ้างไม่ใช่ว่ารู้แต่เรื่องของตัวเอง ต้องรู้ในเรื่องของคนอื่นบ้างเหมือนพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(ตอนที่10 เมษายนเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 10 เมฆแหงเหกาหงอค เป็นตอนที่กล่าวถึงเมนูแกงเหกาหงอค เพื่อจัดเป็นสารบิอาหารเย็น ซึ่งเมนูแกงเป็นเมนูที่นิยมในช่วง รัชกาลที่ 5 ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอนิเหาเกี่ยวกับราชวงศ์

กษัตริย์ที่มีการปกครองบ้านเมืองสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านานประเทศไทยเป็นประเทศที่มีกษัตริย์คอยปกครองมาช้านาน โดยการปกครอง เพื่อพัฒนาประเทศ และราษฎรให้อยู่ดีมีสุข ส่งเสริมด้านความรู้ให้สามารถเลี้ยงดูครอบครัวตัวเองได้ แต่ทั้งนี้ ทั้งนั้นการขึ้นครองราชย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม และต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน กษัตริย์เป็น ผู้ปกครองประเทศที่มีความรู้ความสามารถในการปกครองประเทศให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นเมื่อพระกษัตริย์ยังใส่ใจในเรื่อง ของการเรียนรู้ ดังนั้นประชากรไทยทุกคนก็ควรเห็นความสำคัญของการศึกษาให้มากที่สุดเช่นเดียวกัน

4. ด้านภาษาและวรรณกรรม เป็นเอกลักษณ์ที่มีความสวยงามในด้านของการใช้ศัพท์ รวมทั้งวรรณกรรมเรื่องเล่า ต่าง ๆ ของแต่ละยุค เช่น นำเสนอด้วยคำสำนวนว่า “เอาชี่เจ้าชู้ปากซิกแม่น้ำทั้งห้า” นำเสนอปริศนาคำทายว่า “อะไรเอ๋ยต้น เท้าชา โบวเดียว” นำเสนอคำประพันธ์ “กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน” เป็นต้น จากการศึกษาพบจำนวน 14 ครั้ง ปรากฏดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

พืด : มัสมันแกมแก้วดา หอมยี่หวารสรือนแรง ชายโคได้กสินแกง แรงอยากไหไม่ฝืนทา ย่าใหญ่ไใส่สารพัด
วางจานจัดหลายเหลือควา รสดีด้วยน้ำปลา ผู้ปุ่นเล่าย้ายวนใจ

(ตอนที่ 14 เมษายนเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 14 เมษุ่ยใหญ่ เป็นตอนที่กล่าวถึงการปรุงอาหารเมษุ่ยใหญ่ โดยมี ย่าใหญ่เป็นคนลงมือปรุง ซึ่งพืดเป็นคนที่ชอบรับประทานอาหารชาววังสนใจศึกษาเกี่ยวกับอาหารชาววังเป็นพิเศษ ทำให้มีความรู้ว่าย่าใหญ่เป็นเมนูที่ปรากฏอยู่ในคำประพันธ์กาพย์เห่เรือชมเครื่องคาวหวาน ดังที่ พิสิทธิ์ ศรีประเสริฐ (2560) กล่าวถึงเมนูย่าใหญ่ ซึ่งเป็นบทประพันธ์ในสมัยสมัยรัชกาลที่ 2 ที่ได้รับความนิยมรุ่งเรืองจากคำชาติ จนได้รับอิทธิพล หลากหลายด้านเข้ามาเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองการปกครอง หรือด้านอาหารการกินที่กล่าวถึงอาหารหลากหลาย ชนิดที่เป็นอาหารไทยแท้ และอาหารไทยที่ได้วิอิทธิพลเข้ามา โดยเนื้อหาในบทประพันธ์เมื่อกล่าวถึงแกงชนิดใดก็จะเชื่อมโยง ไปถึงหญิงอันเป็นที่รัก เช่นแกงมีสมัน เชื่อมโยงไปถึงหญิงอันเป็นที่รักว่าทำกับข้าวชนิดนี้ได้อย่างมีกลิ่นหอม รสรือนแรงหากมี ชายคนใดได้อรับประทานคงจะหลงรัก ย่าใหญ่ เชื่อมโยงไปถึงหญิงอันเป็นที่รักกับอาหารชนิดนี้ว่ามีเครื่องมากมายครบถ้วน จัดวางในจานได้สวยงามเหมาะสม อีกทั้งรสชาติก็กลมกล่อมด้วยน้ำปลาที่ผลิตจากต่างชาติทำให้กลายเป็นสิ่งที่มีค่าในสมัยนั้น

5. ด้านศิลปกรรม เป็นเอกลักษณ์ที่มีความละเอียดประณีต มีความวิจิตรสวยงามเฉพาะตัวและเป็นสิ่งหนึ่งที่สมควร แก่การอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่คู่ไทยสืบไป ได้แก่ จัดจานอาหาร และการแกะสลักผักทอง จากการศึกษาพบจำนวน 2 ครั้ง ปรากฏ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชานนท์ : โช้แล้วครับผม แกะเป็นทรงหมอบลายข้างเป็นดอกข่าครับ

(ตอนที่ 8 เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2562)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 8 เมนูแกงวัญจวน กล่าวคือ เป็นตอนที่กล่าวถึงการปรุงเมนูอาหารแกงวัญจวน ที่เป็นอาหารโบราณ โดยมีเชฟชานนท์เป็นคนลงมือปรุง และเมื่อปรุงอาหารเสร็จถึงขั้นตอนการตักใส่ภาชนะ แต่ภาชนะในครั้งนี้เป็นภาชนะพิเศษที่เป็นงานฝีมือของเชฟชานนท์ด้วยการแกะสลักฟักทองเป็นภาชนะใส่เมนูแกงวัญจวนได้อย่างสวยงาม โดยการแกะสลักเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทย เพราะเป็นงานฝีมือที่ต้องใช้ความอดทน สมาธิ ความสามารถเฉพาะตัว และความละเอียดอ่อน ในการบรรจงจับมีดแกะให้ฝักและผลไม้ ออกมามีลวดลายที่สวยงาม โดยการแกะสลักฝักผลไม้ของไทยได้ถูกบรรจุเป็นหนึ่งในศาสตร์ของ “ช่างสิบหมู่” จัดอยู่ในงานของช่างแกะ ปะเกะงานแกะเครื่องสด วิชาชีพ สาขานาโชติ (2562) ซึ่งภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการแกะสลักฟักทองเป็นทรงหมอบ โดยมีลายด้านข้างเป็น “ลายดอกข่า” ซึ่งเป็นลายพื้นฐานที่เหมาะสำหรับผู้สนใจอยากฝึกแกะสลัก

6. ด้านสมุนไพร เป็นภูมิปัญญาของคนในสมัยก่อนที่คิดค้นการนำสิ่งแวดล้อม จำพวก พืช ผลไม้ ในธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด เช่น ลำไย ฟ้า น้าข้าว มะเขือพวง ขมิ้น กระชาย เป็นต้น จากการศึกษาพบจำนวน 10 ครั้งปรากฏตัวอย่างต่อไปนี้

พืด : เพราะฉะนั้นขมิ้นมันจะโดดเด่นเรื่องกำลังลำไส้ บำรุงผิวพรรณในขณะที่จะกระชายของหญิงช่ายเนี่ย บำรุงสมรรถภาพทางเพศ กระชายมันมีความคล้าย ๆ โสม อยู่ใช่ไหมครับ คือโสมประเทศไทยดี ๆ นี่เอง

(ตอนที่ 10 เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 10 เมนูแกงหงาหงอกและแกงส้ม เป็นตอนที่กล่าวถึงการประชันฝีมือการปรุงอาหารของแม่กอล์ฟและพืด ที่ทั้งสองคนได้ปรุงเมนูอาหารโดยมีส่วนผสมของวัตถุดิบสมุนไพรเป็นสรรพคุณทางยา

นั่นก็คือ เมฆแหงเหงาหงอมีส่วนผสมของกระชาย และแกงส้มมีส่วนผสมของขมิ้น ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารไทยว่านิยมใช้วัตถุดิบที่มีสรรพคุณเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย สักเกตได้จากกระชายที่มีกลิ่นหอม มีความเผ็ดร้อน และยังช่วยดับกลิ่นคาว และแกงส้มที่มีส่วนผสมของขมิ้น ขมิ้นเป็นสมุนไพรที่มีสรรพคุณแก้ท้องอืด ท้องร่วง ขับลม ช่วยบำรุงผิวพรรณ ช่วยสมานแผลทั้งภายนอกและภายใน แต่อย่างไรก็ตามควรเลือกรับประทานให้เหมาะสมตามความต้องการของร่างกาย

7. ด้านการละเล่น เป็นการดำเนินชีวิตของคนในสมัยก่อนที่มีความเรียบง่ายไม่มีใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ประดิษฐ์ของเล่นจากธรรมชาติขึ้นมาเอง ได้แก่ หมากจุก และน้ำก้านกล้วย จากการศึกษาพบจำนวน 2 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

พ่อเต : น้มน้ำก้านกล้วยได้น้มน้า ย้อย

พ่อเต : ทำน้ำก้านกล้วยให้ข้าซี

นมย้อย : ไม่มีปัญหาคะคุณเตนมจัดให้ น้เลยคุณเต ไม่มีอะไรเกินความสามารถนม

(ตอนที่ 11 แลยแพร่เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 11 เมฆบุหลันคั่นเมฆ เป็นตอนที่กล่าวถึงการทำขนมบุหลันคั่นเมฆที่ใช้ใบตองเป็นภาชนะในการใส่ขนม เมื่อใช้ใบตองของใบตองแล้ว ยังมีส่วนของก้านที่เหลืออยู่ ในอดีตผู้ใหญ่มักนำก้านกล้วยที่เหลือนี้มาประดิษฐ์เป็นน้ำก้านกล้วยให้เด็ก โดยมีก้านกล้วยจัดเป็นการละเล่นที่แสดงถึงความเป็นไทย เนื่องจากเป็นของเล่นที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นจากองค์ประกอบของพืชพรรณพื้นถิ่นของไทยอย่าง “กล้วย” ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป จากนั้นนำมาเชื่อมโยงกับจินตนาการของเด็กที่เคยเห็นการใช้มาเป็นยานพาหนะเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังแสดงถึงภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตที่สามารถนำสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

8. ด้านประเพณี

8.1 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา รวมถึงกับความเชื่อทางศาสนาที่สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น ซึ่งประชาชนมารวมตัวกันเพื่อปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ งานฝังลูกกลุนิมิต และทำบุญทอดกฐิน จากการศึกษาพบจำนวน 2 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

พ่อเต : คุณหญิงย่าแต่งตัวสวยจังเลยครับวันนี้
แม่กอล์ฟ : ไข่จ๊ะ ย่าจะไปทำบุญทอดกฐินที่วัดข้างบ้านสักหน่อย

(ตอนที่ 19 เมษายนเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 19 (พิเศษ) เมบูชนมสิมกสินเป็นคนที่กำลังวางแผนการทำขนมสิมกสิน ซึ่งเป็นขนมที่มีรสชาติดหวาน นุ่ม กลมกล่อม แม่กอล์ฟจึงลงมือทำขนมสิมกสินเพื่อนำไปทำบุญในงานทอดกฐินที่วัดใกล้บ้าน ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการทำบุญว่าเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาช้านาน เพื่อเป็นสิริมงคลให้แก่ชีวิต และในทุก ๆ ศาสนาย่อมเล็งสอนให้คนเป็นคนดี มีศีลธรรม คิดดีปฏิบัติดี ดังเช่นที่เนื้อหาข้างต้นที่แม่กอล์ฟไปทำบุญทอดกฐิน ดังนั้นจะเห็นว่าคนไทยจะมีเรื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจในด้านการความเชื่อมากกว่าสิ่งอื่นใด

8.2 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เป็นประเพณีที่จัดขึ้นโดยมีผู้มาร่วมแสดงความยินดีหรือเสียใจ พร้อมทั้งให้คำอวยพร ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ทำบุญบ้าน แต่งงาน เป็นต้น จากการศึกษาพบจำนวน 3 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กอล์ฟ : เดือนกุมภาพันธ์นี่เขยนี้เขยือเป็นเดือนแห่งความรักใช่ไหม แต่จ๊ะจ๊ะ ๆ ถ้าแต่ก่อนเดือนที่คนไทยนิยมแต่งงานก็จะเป็นเดือนคู่รักไหม แต่เดือนเดียวที่เขาไม่นิยมแต่งงานคือเดือน 12

(ตอนที่ 12 เมษายนเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 12 เมบูชนมสามเกลอ เป็นตอนที่กล่าวถึงการทำขนมสามเกลอ ซึ่งเป็นขนมที่มีความมงคลนิยมใช้ในงานที่เป็นพิธีมงคล แม่กอล์ฟและหลานเคจิงช่วยกันทำขนมสามเกลอ เพื่อนำไปเป็นของขวัญในงานแต่งงานของเพื่อนบ้าน ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับงานแต่งงาน โดยถือเป็นการมงคลที่ควรแก่การแสดงความยินดีแก่คู่รักที่สมหวังในชีวิตคู่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรักที่มีความมั่นคง มีความเชื่อใจกัน ดังนั้นจึงเลือกที่จะเริ่มต้นวันที่ ๆ ด้วยสิ่งที่ดี และเป็นมงคลในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านดุ๊กซ์แต่งงาน และจัดเป็นสำรับอาหารมงคลตามที่ยึดถือมา

8.3 ประเพณีของความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นประเพณีที่มนุษย์ทุกคนใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่ถูกปลูกฝังไว้ให้มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นทั้งภายในและภายนอก เช่น การนั่งพับเพียบ การไหว้ผู้ใหญ่ เป็นต้น จากการศึกษาพบจำนวน 3 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กอล์ฟ : อันนี้แนะนำให้รู้จักจะคุยอย่าใหญ่คะไหว้คุณย่าใหญ่ๆ อันนี้พ่อเตทานตะคุณที่
พ่อเต : สวัสดิ์ครับคุณย่าใหญ่

(ตอนที่ 14 แชนแนลเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 14 แม่คุณย่าใหญ่ เป็นตอนที่กล่าวถึงการปลูกแม่คุณย่าใหญ่ที่ย่าใหญ่เป็นคนลงมือปลูก ซึ่งเมื่อย่าใหญ่เดินทางมาถึงบ้านของแม่กอล์ฟและพ่อเต ทั้งสองคนก็กล่าวสวัสดิ์ต้อนรับพร้อมยกมือไหว้ ความวิถีมารยาทแบบไทยภายในตอนช่วงนี้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการต้อนรับแขกที่มาเยี่ยม โดยการไหว้ก็เป็นมารยาทพื้นฐานอย่างหนึ่งของไทยเพื่อแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ได้รับการสั่งสอน เป็นคนที่ได้รับการศึกษา เป็นที่รัก และที่เอ็นดูของผู้ที่พบเห็น

8.4 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล เป็นประเพณีที่เปรียบเสมือนกิจกรรมที่ทำร่วมกันในท้องถิ่น มีความสนุกสนานร่วมฉลองยินดีในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่สืบทอดต่อกันมา ได้แก่ วันสงกรานต์ และบุญบั้งไฟ จากการศึกษาพบจำนวน 2 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

พ่อเต : ฮุย บั้งไฟหรือครับเห็นย่า
แม่กอล์ฟ : ไข่ ๆ อยู่ทางภาคอีสาน เพื่ออะไรวู้โหม
พ่อเต : ขอผ่านครับผม

(ตอนที่ 13 แชนแนลเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 13 เมฆข้าวมันส้มคำ เป็นตอนที่กล่าวถึงการปรุงของเมฆข้าวมันส้มคำ ซึ่งปัจจุบันเป็นเมนูที่ไม่ค่อยมีคนรับประทานกันแต่เป็นเมนูที่นิยมรับประทานในสมัยก่อน เมฆส้มคำเป็นเมนูที่นิยมรับประทานกันในทางภาคอีสานของไทย ซึ่งเป็นภาคที่มีวัฒนธรรมความเชื่อเกี่ยวกับลูกไฟที่ขึ้นกลางแม่น้ำลำน้ำโขง จนก่อให้เกิดเป็นงานมงคลที่เรียกว่า งานบุญบังไฟ ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุญบังไฟว่าเป็นประเพณีของผู้คนในภาคอีสานรวมไปถึงประเทศลาว โดยเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับการบูชาเทพที่คอยดูแลให้ฝนตกตามฤดูกาลทุกปี เพื่อให้การดำเนินชีวิต การทำมาหากินมีความสะดวกสบายในเรื่องของข้าวปลาอาหารที่คนภาคอีสานมักจะรับประทานข้าวกับส้มคำ

9. ด้านลักษณะนิสัย วิถีชีวิต และค่านิยมแบบไทย เป็นเอกลักษณ์ที่ถูกปลูกฝัง ความเชื่อ รวมถึงลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล เช่น หนองบัว แป๊ะว่ามัดหน้า รุ่งเลื่อนผ่านแดงวามม โขลกพริกแกงเขาต้องโขลกให้ละเอียดมันดั่งน้ำเสมอ เป็นต้น จากการศึกษาพบจำนวน 10 ครั้ง ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กอล์ฟ : โขลกพริกแกงเขาต้องโขลกให้ละเอียดมันดั่งน้ำเสมอ โขมันจะดังไปข้างบ้านข้างบ้านเขาจะได้ยินเสียงเขาจะได้มาหอมแก่งเป็นลูกสะไภ้

(ตอนที่ 7 เมฆแพร่เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2562)

จากเนื้อหาข้างต้นอยู่ในสถานการณ์ตอนที่ 7 เมฆพระรามลงทรวง เป็นตอนที่กล่าวถึงการปรุงอาหารเมฆพระรามลงทรวงที่มีวัตถุดิบหลัก คือ ผักบุ้ง และเครื่องแกง ซึ่งในส่วนของตัวเครื่องแกงนั้นแม่กอล์ฟได้ให้พ่อเตเป็นคนช่วยตำเพื่อประหยัดเวลาในการปรุงอาหารให้เร็วขึ้น เพราะหนุ่ม ๆ มีกำลังแรงตำมากกว่าแม่กอล์ฟอย่างแน่นอน ภายในตอนช่วงหนึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงโบราณในสมัยก่อนที่มักทำหน้าที่ดูแลบ้านเรือน ปรุงอาหารจัดเตรียมสำรับ ซึ่งการตำพริกแกงให้ละเอียดมันดั่งน้ำเสมอเป็นกุศโลบายคนโบราณสมัยก่อนในการหาลูกสะไภ้ที่ยังงานบ้านงานเรือน แต่แท้ที่จริงแล้วการตำน้ำพริกที่มีเสียงมันดั่งน้ำเสมอนั้นน่าจะมีประโยชน์ในการช่วยให้ส่วนผสมของพริกแกงละเอียดเร็วขึ้นและกลายเป็นเนื้อเดียวกันว่าการตำแบบไม่มันดั่งน้ำเสมอนั้นเอง

ผลการวิจัยที่ปรากฏข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารายการเสน่ห์ห้องเครื่องเป็นรายการที่มุ่งเน้นสืบสานความเป็นไทย และเพื่อให้เห็นผลการศึกษาในครั้งนี้ชัดเจนสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่ค้นพบตามประเด็นที่กำหนด

ลำดับที่	ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนที่พบ/ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ
1	ด้านอาหาร	38	31.15
2	ด้านสถาบันศาสนา	3	2.46
3	ด้านสถาบันพระมหากษัตริย์	11	9.02

ตารางแสดงจำนวนการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่ค้นพบตามประเด็นที่กำหนด (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนที่พบ/ครั้ง	คิดเป็นร้อยละ
4	ด้านภาษาและวรรณกรรม	34	27.88
5	ด้านศิลปกรรม	2	1.63
6	ด้านสมุนไพร	10	8.20
7	ด้านการละเล่นพื้นบ้าน	2	1.63
8	ด้านประเพณี		
	8.1 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา	2	1.63
	8.2 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต	3	2.46
	8.3 ประเพณีของความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน	5	4.11
	8.4 ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล	2	1.63
9	ด้านลักษณะนิสัย วิถีชีวิต และค่านิยมแบบไทย	10	8.20

6. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษา “การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการเสน่ห์ห้องเครื่อง” สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้
 จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการเสน่ห์ห้องเครื่องที่พบ ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านสถาบันศาสนา ด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านศิลปกรรม ด้านสมุนไพร ด้านการละเล่นพื้นบ้าน ด้านประเพณีประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประเพณีของความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล และด้านลักษณะนิสัย วิถีชีวิต และค่านิยมแบบไทย เมื่อนำผลการศึกษาที่พบเปรียบเทียบกับผลการศึกษาเรื่องที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ผู้ศึกษาพบว่า มีงานวิจัยที่มีความสอดคล้องกัน คือ งานวิจัยของ จันทนา เทพรพรมและพัชนี เขยจรยา (2548) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการคุณพระช่วย” โดยผลการวิจัยพบการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยสถาบันพระพุทธศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ภาษาและวรรณกรรม ศิลปกรรม การละเล่นพื้นบ้าน ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประเพณีของความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล และลักษณะนิสัยและค่านิยมแบบไทยแต่ทั้งนี้มีส่วนที่แตกต่างกัน คือ งานวิจัย “การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการคุณพระช่วย” ไม่พบการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยด้านอาหารและด้านสมุนไพร แต่จะพบสถาปัตยกรรม ประติมากรรมจิตรกรรม ทัศนกรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย กีฬาไทย และความเป็นไทยในแง่มุมอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาตามขอบเขตการศึกษา “การนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในรายการคุณพระช่วย” นั้นยังไม่ปรากฏรูปแบบรายการที่มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารและสมุนไพรมาเผยแพร่ แต่มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม ประติมากรรมจิตรกรรม ทัศนกรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย กีฬาไทย และความเป็นไทยในแง่มุมอื่น ๆ ส่วนรายการเสน่ห์ห้องเครื่องนั้น เป็นรายการที่มีการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยอย่างหลากหลาย แต่ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม ประติมากรรมจิตรกรรม ทัศนกรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย และกีฬาไทย จึงทำให้ผลการศึกษาทั้งสองมีประเด็นที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน

นอกจากนี้ เมื่อนำผลการศึกษาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของพิสิทธิ์ ศรีประเสริฐ (2560) ศึกษาเรื่อง “อาหารไทย : การนำเสนออัตลักษณ์อุดมการณ์ความเป็นไทยและวาทกรรมเชิงอำนาจ” และสุทธิพร บุญมาก (2556) ศึกษาเรื่อง “ร้านอาหารไทยในประเทศออสเตรเลีย : ภาพสะท้อนความเป็นไทย และการปรับตัว” พบว่ามีความสอดคล้องกัน คือ พบการ

นำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยในด้านอาหาร และด้านสมุนไพร เนื่องด้วยอาหารไทยมีวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงมักจะเป็นสมุนไพรที่พบได้ทั่วไปจากธรรมชาติในประเทศไทย ซึ่งเป็นจุดเด่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนค่านิยมการรับประทานอาหาร และการเปิดร้านอาหารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่สืบทอดกันมาช้านาน อีกทั้งยังคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ จารุณี สุขชัย (2555) ศึกษาเรื่อง “มิติในหนังสือการ์ตูนความเป็นไทย” ที่มุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นขององค์ประกอบที่แสดงถึง “ความเป็นไทย” บังคับการปรับตัวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกและการตัดสินใจของผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนไทย และรายการเล่นที่ห้องเครื่องมุ่งเน้นในด้านของการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่มีปรากฏในวัฒนธรรมการ ซึ่งอาจจะมีการประยุกต์จากความเป็นแบบดั้งเดิมจนกลายมาเป็นความเป็นไทยที่มีการสืบทอดต่อกันมาแบบรุ่นสู่รุ่น โดยมีความคล้ายคลึงกับความเป็นไทยในตัวการ์ตูนที่มีการนำมาเขียน นำมาแสดงอยู่เรื่อย ๆ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงการพลิกบทบาทของตัวละครตามความคิดความอ่านของผู้กำกับ หรือเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งค่านิยม

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะด้วยคำสนทนาที่ถอดเทปมาจากรายการเล่นที่ห้องเครื่อง โดยไม่ได้ศึกษาการนำเสนอความเป็นไทยในรูปแบบอื่น เช่น การใช้ภาพประกอบ และเครื่องแต่งกายของพิธีกร เป็นต้น ดังนั้นสำหรับผู้สนใจอาจศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอความเป็นไทยในรายการเล่นที่ห้องเครื่องได้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้สามารถนำผลการศึกษานี้ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาแก่ผู้สนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอ “ความเป็นไทย” เพื่อดำรงและสืบทอดความเป็นไทยให้กับเยาวชนรุ่นหลังต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ อุบลฯ. (2555). *ความเป็นไทยในหน่วยบทที่ 1*. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2563, จาก <https://sitesbts.google.com>
- จินทนา เทพรพหม และพัชนี เขยจรรยา. (2548). *การนำเสนอเอกลักษณ์ ความเป็นไทย ในรายการคุณพระช่วย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุณี สุขชัย. (2555). *มิติในหนังสือการ์ตูน ความเป็นไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีธา ตะวันนาโชติ. (2562). ช่างสิบหมู่. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2564, จาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/fruit-carving>
- พิสวัต อารังสานต์. (2556). *สามมิติทัศน์และอัตลักษณ์ของ “ความเป็นไทย” ในวาทกรรมของหนังสือคู่มือนำเที่ยวภาษาฝรั่งเศส : มโนทัศน์แห่งความจริงหรือมายาคติ*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
- ธัญชนก ศรียานนท์. (2562). แกงวิญจวน. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2564, จาก <https://krua.co/recipe/แกงวิญจวน-2/>
- นิตยา บุญสิงห์. (2556). *วัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- เบญจมาศ พลอินทร์. (2558). *วรรณคดี ขนบประเพณี และศาสนา*. กรุงเทพฯ: ไทยพิมพ์.
- พรวิรัตน์ ศรีจันทร์. (2550). *ประเภทของเอกลักษณ์ความเป็นไทย*. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2563, จาก xutnutt4.wordpress.com
- พิสิทธิ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *อาหารไทย : การนำเสนออัตลักษณ์อุดมการณ์ความเป็นไทยและวาทกรรมเชิงอำนาจ*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญศักดิ์ วรรณยางกูร. (2558). *ศิลปะวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: PNK การพิมพ์.

- มุกทอม วงศ์เทศ. (2555). *ความเป็นไทย : อัตลักษณ์แห่งความศักดิ์ทาน*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2564, จาก <https://prachathai.com>
- สุทธิพร บุญมาก. (2556). *ร้านอาหารไทยในประเทศออสเตรเลีย : ภาพสะท้อนความเป็นไทย และการปรับตัว*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- เสาวภา โททยวัฒน์. (2556). *พื้นฐานวัฒนธรรม แนวทางอนุรักษ์และการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : กนกภา.
- อวิเศษ พิมพ์การ. (2560). *ประเพณีไทย*. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2564, จาก <https://aphidschool.com>